

СОКОЛСКО ДРУШТВО

Идејним творцем Соколства, као организације за телесно и душевно образовање народа, сматра се др Мирослав Тирш (1832-1884).

Соколство се одмах по оснивању почело нагло ширити свуда по свету, а број чланова по организацијама је постајао све већи.

У Србији се Соколство развијало под сасвим другачијим околностима. Раскол између "Првог српског друштва за гимнастику и борење", Првог београдског друштва за гимнастику и борење и Грађанског гимнастичког друштва "Душан Силни" је трајао до 1909. године и резултирао је оснивањем "Савеза соколских друштава "Душан Силни" у Краљевини Србији. Већ године 1910. учлањен је и у Савез свесловенског соколства.

Савез Соколских друштава "Душан Силни" је организационо и бројно брзо растао и јачао, да би већ 1911. године бележио 26 соколских друштава, међу којима и оно у Краљеву.

Соколско друштво "Душан Силни" у Краљеву основано је јуна 1911. године, а свој први јавни час је одржало 21. 8. 1911. године.

Рад је био подељен на следећи начин: деца су радила просте вежбе, подмладак је вежбао просте вежбе палицама, женски збор је вежбао заставицама и тракама, а на крају смотре би учествовали сви чланови друштва.

Новоформираном друштву помоћ је одмах пружио Други коњички пук "Цар Душан". Команда другог коњичког пука је одобрила друштву да се просторије намењене вежбању војника у касарни, која се тада налазила на месту данашње зграде "Леснина", као и двориште и справе користе за вежбање чланова Друштва.

Почетком 1912. године за старешину Соколског друштва у Краљеву, изабран је Бранислав Лонткијевић, командант Другог коњичког пука "Цар Душан".

Друштво није радило за време Првог светског рата, а своју активност је наставило 1920. године у оквиру "Шумадијске соколске жупе" са седиштем у Краљеву.

Нови начелник Друштва био је Владимир Новак, високо-образована личност, који је изузетно волео гимнастику и био је најзаслужнији за успешан рад Соколског друштва после Првог светског рата. Начелник је био више од једне деценије (1920-1931). Његова заслуга је набавка прве гимнастичке опреме. Ударио је темеље физичке културе у Краљеву.

Године 1922. Соколско друштво у Краљеву је имало 48 чланова, старешина Друштва био је пуковник Војислав Константиновић, начелник Владимир Новак и начелница Милица Марковић.

Тридесетих година 20-ог века Соколско друштво у Краљеву је лепо радило и својим јавним наступима стицало популарност. Материјална средства су прикупљана од месечне чланарине свих категорија чланова, приходима од соколских јавних наступа као и добровољним прилозима имућнијих грађана.

Соколско друштво је било изразито активно у четвртој деценији 20-ог века, када је имало и највећи број чланова. У то време начелник је био Јосип Флего, тада један од најбољих вежбача југословенског сокола, а био је запослен као техничар у Краљеву, док је начелница била Радмила Чоловић наставница гимнастике у Краљевачкој гимназији. Појачана активност Друштва била је усмерена како на редовну физкултурну делатност, тако и на културно-васпитну.

Краљевачко Соколско друштво је учествовало на слетовима Шумадијске зоне, на покрајинским слетовима у Осијеку и Скопљу, затим у Београду и Љубљани, као и на два међународна слета у Прагу 1938. и Софији 1939. године.

Соколско друштво у Краљеву је радило 30 година а престало је да постоји почетком рата 1941. године.

ИЗВОРИ:

1. Јачање духа и снаге / [б. а.]. - Краљево : Краљевачки завичај, 2003.
2. Против окова - пером сокола / Силвија Крејаковић. - Краљево : Краљевачки завичај, 2016.

Андреј Анђић